

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posam. šte. . . „ 0.10

Št. 14.

V Ljubljani, dne 4. marca 1910.

Leto V.

Ljubljana, 4. marca 1910.

Na nedeljskem shodu ljubljanskega krščanskega socialnega delavstva je govoril dr. Ivan Zajec. Ker je govor predsednika J. S. Z. načelne važnosti za k. s. delavstvo, objavljamo glavne odlomke iz njegovega govora. Med drugim je izvajal sledeče:

Od državnega zbora pričakuje delavstvo mnogo nujnih socialnih reform. Parlament, ki hoče in more to izvršiti, mora biti močan, za seboj pa mora imeti močno demokratično vladno. Parlament naj bo močna zaščita tudi napram požeruštvi in oderuštvi Mažarske, od katere preti avstrijskemu ljudstvu, kakor tudi ljudstvu Bosne in Hercegovine velika nevarnost. Le demokratičen avstrijski parlament v zvezi z močno demokratično vladno stá v stanu odvrniti veliko nevarnost, ki preti od Ogrske. Srečna rešitev socialnih vprašanj v Bosni je v interesu tudi slovenskega delavstva, ker na beraško palico spodeno bosansko ljudstvo bi bilo prisiljeno iskati delo tudi pri nas, kar bi dalo povod konkurenci delavskih sil in še večji brezposelnosti, kakršna je sedaj.

O delovanju drž. zbora naši ljubi nasprotniki veliko kriče. Ko so na kmetih, pravijo, da tiramo v pogubo kmeta, a Ljubljancem skušajo dopovedati, da jih hočemo odreti. Kje je resnica? Najbrže nikjer. Le kratek pogled v delovanje deželne zbornice nas pouči, da smo tam silno veliko koristnega storili in sklenili za kmeta, pa tudi za delavstvo. Sklenili smo reformo občinskih redov in volivnih redov, ter dali delavstvu v občinah političnih pravic, katerih doslej ni imelo. Zlasti je važna za delavstvo sprememba obč. volivnega reda za Ljubljano. Vstvarjena je kurija splošne, enake in tajne volivne pravice s proporcio. Ta bo omogočila, da pride delavstvo zanesljivo do zastopstva v občinskem svetu, katerega vrata je liberalizem delavstvu trdovratno zapiral.

Sklenili smo reforme v deželnih dobrotelnih zavodih, pospešujemo zgradbe okrajnih bolnišnic. Ravno delavstvo je v prvi vrsti močno interesirano, da se povoljno reši oni del socialnega zdravstva, ki mu pravimo bolnišnice, hiralnice, blaznice itd.

In vprašam vas, ali ne bo imela tudi deželna banka pomena za delavstvo? Saj poznate stanovanjske razmere. Žalostne so in zato ni čuda, da so zdravstvene razmere tako žalostne! To je važno za delavca, da dobi posojilo kolikor možno po nizki obrestni meri, kadar si hoče zgraditi lastni dom. (Odobranje.)

In elektriške deželne centrale? Te bodo koristile splošnosti, tudi delavstvu. Mnogo bo dane prilike domačemu delavstvu, da pride do boljšega zaslužka. In ker bo elektriška luč zelo poceni, bo moglo tudi delavstvo se poslužiti zdrave in snažne elektriške razsvetljave.

Ko se začno vrteti elektriške centrale, bo marsikak podjeten in inteligenten delavec lahko samostojno pričel kako obrt, ker bo dobil ceneno elektriško silo.

Ze ta vpogled nas pouči, koliko važnih stvari se sklepa v deželnem zboru za naše ljudstvo.

In če pravi bodi si kdorkoli, da smo principijelno vse odklonili, kar so naprednjaki predlagali, bodi povedano, da je ljudstvo takih principov veselo. Saj mi delamo in sklepamo, kar smatramo koristno našemu ljudstvu, a kar je škodljivega, odklo-

nimo, čeprav boli naše nasprotnike. Kaj pa smo odklonili, kar so liberalci predlagali.

Tu imate načrt zakona, s katerim naj se uvedejo v Ljubljani kanalske pristojbine.

Govornik razloži in pravi: Tako površnega in krivičnega načrta še nisem videl. Ne oziraje se na trdost, ki kvari ta načrt, uvedba kanalskih pristojbin ne pomeni nič drugega, kot zvišanje občinskih naklad. Kardinalna napaka pa je, iskati sredstev pri stanovanjih. Ravno narobe bi bila dolžnost pametne gospodarske občinske politike; pospeševati bi morala, ne pa ovirati zdravo stanovanjsko politiko.

Kako žalostne so stanovanjske razmere v Ljubljani in ljubljanske okolice, je splošno znano. Dokaz temu dejstvu pa so tudi silno žalostne zdravstvene razmere. V Ljubljani delavstvo ni našlo milosti, zato se je trumoma selilo v okolico; prepuščeno samo sebi, je gradilo hiše, katerih mnoge prav nič ne odgovarjajo zdravstvenim zahtevam.

Slabe zdravstvene razmere se zrcalijo tudi v številkah. Na Kranjskem umrje, kakor kaže zdravstvena statistika prejšnjih let, še vedno sedmina ljudi na tuberkulozi. Leta 1908. jih je umrlo na tej bolezni okroglo 2000. Ker traja tuberkuloza povprečno z letom, lahko trdimo, da imamo na Kranjskem 15 do 20.000 tuberkuloznih, in dobra petina teh živi v Ljubljani, v Vodmatu, na Glincah in v Šiški. Ljudskega premoženja pa pobere tuberkuloza kranjskemu ljudstvu do šest milijonov. To je številka, ki kliče po delu!

In Ljubljana? Leta 1910 je umrlo na 10.000 ljudi 50 oseb na tuberkulozi, v ljubljanski okolici pa 55. Kako velika je ta številka, nas pouči zdravstvena statistika drugod. Na Pruskem na primer znaša tuberkulozna umrljivost 19, tedaj je skoro trikrat manjša. Da se to izraža tu v gospodarskem boljšem položaju, je jasno.

Ni dvoma torej, da nezmisel za stanovanjsko politiko razmere še poslabša. Zato protestujemo proti obremenjevanju stanovanj. Delavstvo bo v stanu preprečiti še hujši propad, ko bo moglo v občinski upravi govoriti. Zato vam kličem: Držite skupaj in organizujte se. Velike naloge nas čakajo; s skupnimi močmi jih bomo srečno izpeljali. (Odobranje.)

× × ×

V nedeljo, dne 5. t. m., govori na shodu slovenskega katoliškega društva v Ljubljani deželni odbornik dr. Pegan, nedeljo teden pa dr. Zajec o predmetu »Davek na zrak«.

+

Socialni demokratje pri vsaki priliki kriče, da so »klerikalci« krivi draginje in da so celo zanjo glasovali v državni zbornici. Dr. Krek in Gostinčar sta po mislih, oziroma agitacijskih izjavah soc. demokratov, pravzaprav provzročila draginjo. Ako bi bila to resnica, potem je za 88 socialno-demokratskih poslancev v državnem zboru taka trditev grozna obsodba. Pomislite, ljudje božji, osemindeset poslancev ne more preprečiti tega, kar hočeta storiti — recimo dva iz »Slov. kluba«. Ne, ne, tako zaničevati mi nočemo soc. dem. poslancev, četudi so naši nasprotniki. Da bodo pa naši socijuzi imeli kaj gradiva za shode in govore, jim prav potihem povemo na ušesa, da so v decembru preteklega leta vsi socialno-demokratski poslanci glasovali za pooblastilni zakon. Kaj pomenja to? To pomenja,

da so pooblastili vladno, sklepati s tujimi državami trgovinske pogodbe in seveda določiti po svoji volji carino na živila in vse drugo blago, ki prihaja čez mejo. Tega dejstva tudi lepi in rejeni Tonček ne bode mogel utajiti. Torej na eni strani boj in proti colnini, na drugi dovolitev pooblastila za trgovinske pogodbe.

Kje je doslednost?

Ni čuda, da socialna demokracija med razsodnim delavstvom čimdalje bolj gine. Pri takih agitatoričnih sredstvih more biti v soc. dem. stranki prostora le še za idijote. Pameten in razsoden delavec se ne pusti vleči za nos. Le tako naprej, nam je prav!

Tobačno delavstvo.

Minuli tedni so bili posvečeni podrobnim poizvedbam o vseh razmerah tobačnega delavstva ljubljanskega. Danes se še vzdržujemo vsake kritike, ampak povemo pa, da se bo moralo tudi v podrobnostih marsikaj izboljšati v ljubljanski tobačni tvornici. Treba bo le dobre volje od strani ravnateljstva in od uradništva, da se vedno se ponavljajoče pritožbe odpravijo. Da bodo vse želje po volji in v smislu delavstva sestavljene, sklicujemo končne posvetovalne sestance po sledečem sporedu: 1. moško delavstvo vseh kategorij v ponedeljek, 7. marca; 2. prejemalke v torek, 8. marca; 3. veržinke, kratke smodke, forihtunga v sredo, 9. marca; 4. cigarete, pakelci, škatirunga, kartonaža kakor tudi žensko delavstvo drugih kategorij (tehtalke, kuhinjsko osebje, pometalke itd.) v četrtek, 10. marca. Dan skupnega glavnega sestanka, na katerem bo delavstvo zavzelo končno stališče, se še naznani.

Stari penzionisti. V soboto, dne 26. februarja je naznanil finančni minister odposlaništvu naše dunajske zveze, ki je vložilo glede na stare penzioniste spomenico, da hoče za stare penzioniste po možnosti vse storiti, a da pred 1. januarjem 1911. ne bo mogel veliko storiti. Naša organizacija je storila glede na stare penzioniste in penzionistovke popolno dolžnost. Nam ne gre v glavo, da bi se ob sedanji regulaciji postopalo s starimi penzionisti slabše, kakor se je postopalo ob začasnih.

Prometna zveza.

Z Jesenic. Dolgo časa se ni nič pisalo o jeseniških železničarjih. Lahko bi kdo mislil, da nam tako dobro gre, da se nič ne oglasimo. A temu ni tako. Tudi pri nas se nam godi velikokrat jako neljubo, posebno prožnim delavcem. Zato hočem omeniti nekaj takih težkoč ter kako smo se imeli čez zimo. Že v jeseni, če se je kdo kaj pritožil, se je slišalo, saj bo zboljšana plača, ob novem letu dobite vsi pridano. Z veseljem smo pričakovali Novega leta. Pa kaj smo dobili pridane? Vsaki teden en dan več delati in še tega zastoj. Še pred novim letom je prišel naš tako imenovani »Bahnrichter« z veliko polo papirja. Mislili smo, sedaj kaj bodo pa že povedali, koliko dobi vsak zboljšano plačo. Pisano je bilo pa nemško, zato nismo tudi mnogo razumeli. Pojasnilo se nam je, da je pisano, da mora vsak dan po šest delavcev paziti zvečer na sneg, in če začne snežiti, mora vsak priti na delo, ne da bi ga kdo poklical. Katerega pa ne bo, bode kaznovan. Plačan bo pa vsak le takrat,

Ljubljansko delavstvo! V nedeljo ob 10. uri dop. shod v S. K. S. Z.

če bo celo noč sneg odmetaval. Zato smo se nekateri nekoliko postavili proti tej strogi zapovedi. Bilo se je namreč treba podpisati. Kdo pa bo celo noč zastoj gledal skozi okno, kdaj bo kak sneg padel, zato se nismo hoteli podpisati. A sedaj smo se prepričali, kako se znajo socialni demokratje potegniti za delavsko korist. Prvi so se začeli podpisavati, kdor se je le znal ter bili tiho, samo da jim mojster ni kaj hudega povedal. Ko se oni tako ponižno podpisujejo, pride zopet do nas. A mi smo ostali stanovitni in zato nam je zažugal, da si bo že zapomnil, pa smo še na svetu, četudi se nismo podpisali. Nato nas je začel še nek sodelavec, menda socialni demokrat, da ne razumemo, da smo norci, in ko takih psokv le ni bilo konca, se oglasi eden: »Tisti je norec, ki se je prvi podpisal.« A sedaj je bil ogenj v strehi, ker podpisal se je ravno ta prvi. Vpil je na ves glas, da ta smrkovec ne sme ostati pri nas, mora domu. Iz tega lahko sprevidite, kakšni prijatelji delavcev so socialni demokratje. Sedaj nam je ta strah odšel, sneg je skopnil. A glejte, zopet pride naš »Bahnrichter« s polo v roki ter se vstopi pred nas. Bere nam nemško, kakor da bi nobeden ne znal slovensko. Potem pa pride še razlagalec ter nam tolmači, da mora vsak ob pravem času na delo. Če bo kdo zamudil le pet minut, bo moral čakati še 55 minut ter bo eno uro manj imel. Če pa bo kdo večkrat zamudil, bo še kaznovan povrh. Končno še pripomni, da je ta strogi ukaz prišel iz Trsta. Mislim pa, da tudi v Trstu ne vedo, kaj prožni delavci delajo na Jesenicah. Prišel je bogatin, mesar in gostilničar in prosil za delavce, da bi mu šli led napravljati. Nismo hoteli iti, ker smo vedeli, če bi ta človek dobro plačal, bi lahko druge dobil ter rekli, da nismo prišli k železnici, da bi savskim mesarjem led napravljali. Pa prišel je strogi ukaz, ne iz Trsta, ampak od mojstra: »Tisti, ki ne gre led napravljati, domu!« Ko smo videli, da ni drugače, smo šli. Plačo nam je obljubil, sicer ne veliko, ter malico. Dal nam je malo »geruša« in za štiri vinarje kruha. Obljubil je tudi klobaso vsakemu, a pozneje je izjavil, da je post. Potem smo pa led nosili. Ko pa pride nedelja, pa vsi na delo. Prišel je neki inženir, katerega smo morali na nedeljo seliti. Vsak lahko sprevidi, kako je pri nas. Med tednom ni dela ako bi ne bilo ledu, v nedeljo pa mora vsak na delo. Kaj pa naši socialni demokratje porečejo k temu? Nič. Pravijo: »Ako se upiramo, nas pa poženó.« Pa mislim, da jih bo ravnotako kukovica vzela. Zato opozarjam vas, dragi sodelavci, vpišite se vsi v »Prometno zvezo«, da se v prihodnje skupno ob takih neprilikah postavimo. Združimo se, da ne bo tako šlo, če se kdo potegne za svoje pravice, mu pa rečejo: »Če ti ni prav, pa pojdi domov. Če ne boš tiho, te bo še tepel tvoj jezik, smrkovec.« Jaz mislim, da pri železnici ni dosti smrkovcev, ker pod 18. letom nobenega ne vzamejo. Zahtevajmo, da bo že enkrat konec takih in enakih psokv. To je pa nam le mogoče, ko bomo združeni. Zato vsi v »Prometno zvezo«, potem bo nam bolje šlo. — Prožni delavec.

Pozor, člani »Prometne zveze«! V soboto, dne 5. marca, ima skupina »Prometne zveze« svoj društveni sestanek v salonu A. Češnovar »pri starem tišlerju«, Kolodvorska ulica št. 33, točno ob 8. uri zvečer. Vsi člani se vljudno prosijo, da se gotovo tega sestanka udeležijo in tudi svoje sodelavce seboj pripeljejo. Torej v soboto vsi na sestanek od prvega do zadnjega moža. Nikdo naj ne izostane!

Ljubljana. Dne 18. min. meseca so imeli naši sodelavci zaupni shod pri slavnemu Petriču. Poročevalec je bil g. sodrug Kopač, a baje da ga ni hotel nihče poslušati, pač pa je on moral druge poslušati, ker tla za Kopača so bila ta dan zelo vroča. Mogoče bi bilo boljše, da bi bil ostal v Trstu, kjer brije morská sapa, ki je bolj hladna kakor pa v Ljubljani megla z marosta. Delavci, spametujte se; kdo je vaš prijatelj.

Iz Notranjske. Že v zadnji številki smo nekoliko opisali stanje prožnih čuvajev, naj tudi sedaj še nekoliko bolj razložimo njih stanje. Radovedni smo, kaj pravi slavno občinstvo in naši gg. poslanci k temu, da je železniški minister dovolil odpravo čuvajev

in znižanje istih? Kje je varnost? Od novega leta naprej se ne imenuje več južna, ampak ženska železnica, kakor vsak sam vidi, če se podnevu vozi po južni železnici, da so sami čuvaji v krilih pri vlakih, le redko je mesto, da se še najde čuvaj. Mož železničarke sme samo podnevu s krampom in lopato na progi delati; to dve uri na dan. Sedanji čuvaji so pol tiča, pol miši. Podnevu delati, ponoči pa oči raztresati, to je kaj prijetno kajne. Zdaj si pa oglejmo to novo preuredbo čuvajev. Čuvaji so razdeljeni v tri dele, namreč: prvi so prečnični; ti imajo delo noč in dan. Žena od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer. V teh urah od 24 do 30 vlakov vozi. Vsaki jo zamudi po predpisih čez deset minut z zapiranjem in čakanjem in odpiranjem prečnic, proti mesečni plači 15 kron. Nje mož nastopi popoldne ob 4. uri delo z orodjem na odmerjeni progi, katere ima do 1000 metrov, do 6. ure zvečer. Ob 6. uri namesto žene nastopi do 6. ure zjutraj službo skozi šest dni ponoči, sedma noč je prosta. Ob 6. uri zjutraj vsaki dan mož začne s kuho in otroke urejevati do 8. ure ali še čez, potem mora začeti s kosilom, kadar nanese tudi s peko kruha, pranjem. Tako je noč in dan v delu, ako hoče, da njegova žena opravi svojo službo po predpisih, ako ne, pravijo pa gospodje, no, bomo pa drugega dobili. Torej prečnični čuvaji morajo biti veččaki v svoji službi, povrh pa še morajo biti dobro izvežbani v gospodinjstvu in vsem, kar spada k človeški družbi. Zdaj pride na vrsto drugi del čuvajev, to so naznanjevalci vlakov. Ti so imeli po starem službenem redu 12 ur službe in 18 ur prostega, pa v tednu enkrat prost dan, namreč 24 ur, kar je bilo še nekoliko vredno pri južni železnici. Pa glejte čudo! Tudi tukaj si je izmislil eden višjih gospodov, da se dá nekaj prihraniti vsako leto. In dobili so po novem službenem redu 16 ur službe in 16 ur prosto, pa prosti dan v tednu odpade, torej na škodo čuvajev, in ravnateljstvo bo prihranilo na vsaki taki naznanjevalnici vlakov vsako leto 163 kron, ker ne bo treba vsaki teden pošiljati namestnika za prosti dan, da bodo lažje dajali doklado 4400 kron bivšemu ravnatelju Pihlerju na leto. Kajne, delavcem jemati, pa gospodom, ki imajo že itak dosti dajati, to je lep sistem današnjega časa. Zdaj si pa oglejmo še tretjo vrsto: obhojevalce proge. Ti že skoro ne spadajo v človeško družbo, ti morajo imeti v prvi vrsti pasje noge. 16 ur imajo službe in 16 ur prosto, kakor je bilo že enkrat poročano, pa kaj je ta prosti čas doma priklenjen, kajti po predpisih se ne sme od doma odstraniti brez posebnega dopusta. Službeni čas je pa še več ko pasji. Ti zadnji morajo tako natanko spolnovati svoje težavne predpise, po dokončani osemurni službi na prečnicah mora s seboj nešti celo svoje premoženje, namreč jedila, obleko, knjige, orodje po predpisih, kladivo pol kile težko, a nosijo seboj še staro dve kile in ključ za vijake. Ko se pripelje na postajo, da začne svojo pasjo hojo nazaj proti domu, ga gotovo pride prožni mojster ogledat; ako nima vse ropotije sabo, ga precej obsodi na vešala. Zdaj nadaljuje svoje delo, pohod 16—18 km proge, po obeh tirih vijake in cveke ogledovati, mora skakati sem in tja z enega tira na drugega, da vse ogleda in popravi in po zraku, ako ni kje brzovjavna žica utrgana, potem še mostove, tako da je čisto nor in ob pamet, preden pride po vsi progi, ako hoče svojo službo po predpisih opraviti. Zgodil se je slučaj, da ni en čuvaj imel visokih čevljev in snega je padlo do kolena, ves premočen in obupan jo krene nazaj na bližnjo postajo in naznani svoje obupanje, pa kaj, ko ga je človekoljubni prožni mojster pomaj pričakoval z radostjo in poklical na sodbo, kjer ni bilo pri njem nikake oprostite, ampak ga je hitro naznanil radi hudodelstva upora, ker drugi so prišli brez visokih čevljev, ta pa ne, in je zato plačal 1 krono kazni. Zdaj pa pride ob mesecu doklada za kosilo, vsaki dan 30 vinarjev, to je vsaki mesec 2 K 40 vin. Sedaj pa naj ljudstvo sodi južno železnico, kake dobrote izkazuje svojim služabnikom.

Lisjak.

Ponesrečil se je dne 7. februarja t. l. na rpogi pri uvozu v postajo poleg nove kemične tovarne v Ljubljani Zobalnik iz kamni-

škega okraja, provizorični delayec v skladišču južne železnice. Našel ga je obhodni čuvaj med tirim ob 4. uri. Bil je še živ in težko poškodovan na glavi, hrbtu in roki. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je zjutraj umrl.

Zahteve odškodnine radi poškodbe pri železniški nezgodi pri Uferskem. Pred kratkim so bile vložene pri trgovsko-obrtnem sodišču v Pragi sledeče tožbe radi poškodb pri železniški nezgodi pri Uferskem: od tovarnarja Biciste za 20.000 K, od trgovca Richard Hofrichter za 50.000 kron, od krojaškega pomočnika Maresch za 10.000 kron, od Kantor Leo za 50.000 kron, od topničarja od 87. A. P. z imenom Helzar za čez 100.000 K.

Železničar nam piše:
(Konec.)

c) Prožni čuvaji, posebno na lokalnih progah, koder so obdarovani z 12 km dolgimi progami; mislim, da mu zadostuje, ako samo enkrat na dan prekorači do kolena padli sneg. A kdo naj pa opravi druga njegova opravila? Vsaj je treba snažiti sneg iz brzovjavnih žic, z prevozov in prehodov na progi, ga odstraniti od hektometerskih kamnov, z mostov, čuvajnic itd.

d) Tudi prožni mojster se nima nič za smejeti, ako zavalí kakih 50 do 70 cm snega kar tako čez noč. Zopet pride v poštev lokalna proga, in to zato, ker tam imajo prožni mojstri nad 20 km proge, a poleti še gre, ker imajo kolesa, toda pozimi je težko. Kako naj preide celo progo peš? A vendar je on v prvi vrsti odgovoren za vsa njemu podrejena dela in osobe. In ko tako telesno izmučen skoraj celi dan na progi vreduje in nadzoruje, potem pa zvečer znabiti še pozno v noč v pisarni pri računih, obvestilih in različnih poročilih sedi, mora biti gotovo tudi duševno vtrujen; in verjamem, da bi tudi ta večkrat rad zamenjal svojo službo z zadnjim kmečkim poslom.

So pa tudi še drugi uslužbenci več ali manj prizadeti ob času snega. Postavim: Ni prijetno sprevednikom pri osebnih vlakih z voza skakati v sneg na postajah, se potem ves premočen plaziti od voza do voza vedno v smrtni nevarnosti, tam revidirat in pisat potnikom vozne listke v mokri obleki in z umazanimi rokami itd. Tudi strojno osobe, posebno kurjač, nima nič lepega od vročega kotla skakati v sneg in mazati stroj, ter potem zopet iz snega k ognju in razbeljenemu kotlu itd. Kratko: vsi železniški uslužbenci imajo križe in nadloge s snegom, posebno še nižje vrste in delavci.

Tu se zopet vidi razloček med kapitalizmom in socializmom, med športmani in železniškimi uslužbenci.

Kjer kapitalizem pritiska, tam socializem ječi, in kar se športman veseli — tega se mora železniški uslužbenec bati.

Ali je pa tukaj mogoča kaka odpomoč? Je mogoča in še celo marsikje z razmeroma malimi stroški.

Sprevedniki pri tovornih vlakih naj bi ostali v času snega samo na svojih zavornicah. Vse zavornice bi mogle imeti hišice. Za skladanje in nakladanje tovorov na postajah naj bi bili izključno samo postajni delavci, kateri bi se v ta namen v času snega zadostno pomnožili. Ko vlak odide, se pomožni delavci porabijo v pomoč postajnim delavcem, oziroma kidajo sneg. Spenjač, kateri je primoran gaziti sneg, naj ima svoj prostor med voznjo edino v službenem vozu na toplem.

Na ta način bi bilo pomagano sprevednikom in postajnim delavcem.

Prožnim delavcem naj se preskrbijo pri kidanju snega ne samo lopate, marveč tudi dežni nepremočljivi plašči, kateri se, ko se več ne rabijo, spravijo v shrambe enako z drugim orodjem. Tudi naj se jim ob času naporenega dela v toliko zboljšajo plače, da jim bode omogočeno, tudi opoldan kaj toplega zavžiti.

Delovodjam naj se prideli stari izkušeni in zanesljivi delavci; ravno tako tudi prožnim čuvajem.

Tudi prožnim mojstrom bi se dalo znabiti na ta način pomagati, ako bi se jih ob času snega ne nadlegovalo s pisalnimi opravili, kateri se lahko zvršijo v sekcijski pisarni, ter bi se jim na ta način omogočilo več časa za potrebna opravila na progi.

Ako bi se blagovolili ti nasveti od strani železniške uprave vpoštevati, bi se marsikaj preuredilo v korist in zadovoljnost uprave in uslužbencev ter bi ne imeli toliko število bolnikov in kripelnov za oskrbovati; železničarji bi se pa tudi vedno tako ne bali nove snežene odeje.

Prosi se, naj bi blagovolili gg. državni poslanci od tega nekoliko vpisati v svoje »Notese« in storiti v primernem času potrebne korake. Hvaležen jim bode zato marsikateri železničar.

Med brati in sestrami.

Iz Sela—Moste. Izobraževalno društvo pri nas prav lepo napreduje. Pretečeno nedeljo, to je 27. pr. m., smo priredili igro »Fernando, strah Asturije«, ali izpreobrnjenje roparja. Igra je vspela prav krasno. Občinstvo se vedno bolj zanima za naše prireditve. Kako pa tudi ne! Ako vidimo našo mladino, kako krasno napreduje, za blagor same sebe in za blagor katoliškega naroda. Veliko bolj vzvišeno in vredno zanimanja pa je, ko vidimo naše vrle mladeniče in krepke može stati v boju za katoliška izobraževalna društva. Igra se je otvorila z deklamacijo Simon Gregorčičeve »Oljki«. Deklamirala je gospodična Ana Pleško, govorila je krasno, samo nekoliko premalo poezije; pa vsaka šola nekaj časa potrebuje. Le pogumno naprej. Tudi igralce moremo omeniti, da so storili svojo dolžnost. (Igrali so samo moški.) Prosimo pa, da naj oprostijo, da ne moremo vseh navesti z imeni zaradi premalega prostora v »Naši Moči«. Igralcev je bilo blizu 30. Glavno vlogo je zopet imel nam znani g. I. Ravnikar, ki daje občinstvu mnogo neprisiljene zabave in izvrši svojo nalogo vse hvale vredno. Jako povoljno so dovršili svoje vloge gg. F. Bričelj, L. Somrak in Martin Tomažič. Tudi drugi, ki niso tu imenovani, so dosegli lepe uspehe. Želeti je v prihodnje nekoliko več živahnosti. Pa vse to pride s pogumom. Ponosni smo, da moremo kazati na to neustraheno in delavno četo. (Ne več četico.) To pa seveda zavida Cirilmetodarija. Prav tako! Kadar bodo nas nasprotniki hvalili, takrat se ne smemo več šteti za prijatelje ljudstva. Zato naj ne bo zastoj poziv, ako je še kateri, ki je našega mišljenja, in ki ima voljo do izobrazbe, naj prihi v društvo. Vsak brez razlike našega mišljenja, kmet ali delavec, kmetica ali delavka, naj pristopi med naše bojovníke. Sveta dolžnost nas pa je vseh, da se naročimo na delavski list »Našo Moč«. Te dve stvari ne smemo prezreti; kedor ni prijatelj katoliške izobrazbe in delavskega lista, ta ni naš. Omeniti moremo, da se je gori omenjena igra vršila v salonu gospoda Oražma na Selu.

Vič-Glince. Dva občna zbora sta se vršila zadnjo nedeljo v sobi izobraževalnega društva. Dopoldne je bil občni zbor tukajšnje ljudske hranilnice in posojilnice, ki je bil prav dobro obiskan in se je vršil v najlepšem redu in soglasju. Da je ta zavod tukaj, v večini delavski občini zelo potreben, se je spoznalo iz poročila tajnikovega in iz števil, katere nam je navedel. Napredek v prometu od lanskega leta je za 112.000 K, v kljub temu, da je še ena druga hranilnica v župniji in v kljub temu, da smo blizu Ljubljane. Pomisleki, ki so bili ob ustanovitvi hranilnice, so padli, so odstranjeni in ljudstvo zlasti delavstvo, se z vedno večjim zaupanjem oklepa tega zavoda. Zlasti mladina ima tu prelepo priliko, vaditi se v varčnosti in štediti pri kajenju, pijači, obleki ter polniti »šparovčke« z malimi novci, ki bodo polagoma v hranilnici naloženi narasli v primeren kapitalček, ki bo dobro došel bodisi v boleznih, ali v starosti, ali ob kaki drugi priliki. Ako pomislimo na draginjo, ki vedno raste in bo znabiti še večja, se je treba res v mladih, zdravih letih preskrbeti za prihodnost po zlatem nauku: štedi, zbiraj, hrani, množi! — Po popoldanski službi božji smo se pa zopet polnoštevno zbrali v društveni sobi k občnemu zboru Katol. slov. izobraž. društva. Pred dvema letoma nas je bilo komaj toliko, da se je sestavil odbor. Letos je bila pa soba že prenapolnjena. Lepo spričevalo za društvo, da je potrebno, koristno. Tajnik in blagajnik sta nam podala marsikaj o vsestranskem delovanju društva. P. Teodor nam je pa v jednatem, tuintam šaljivem govoru, pojasnil o katol. izobraževalnih društvih. K sklepu nas je navduševal k složnemu,

skupnemu delovanju, zlasti pa, da naj postavimo vse moči, da v kratkem zraste v sredi lepe župnije prepotrebni društveni dom. K sklepu zanimivega zborovanja smo se spomnili s hvaležnostjo raznih društvenih dobrotnikov. Med vsemi pa gre prva zahvala g. Fr. Terseglavu. V znak iskrene hvaležnosti za društvo, zlasti za naše mladeniče, ga je društvo odlikovalo s častnim članstvom, katero ta vrli voditelj slovenske mladine po vsej pravici tudi zasluži.

Jesenice. Zadnjič smo pisali, da jeseniški liberalizem poginja. Da bi kdo ne mislil, da smo preveč rekli, danes nekaj pojasnila. Tisti jeseniški liberalizem, ki je pred časom neomejeno vladal v naši občini, je razbit kot turška »fana«. Dokler so bili oni neomejeni gospodarji, so se iz delavcev norčevali ter nas z berači zmerjali. Sami so se pa šopirili kakor pav. Za koncesije in službe so kar parto tresli. Kdor je moža pokril, je dobil boljši del. Takrat, ko je »gšeft« dobro nesel, so skupaj držali. Sedaj je pa liberalcem zmanjkalo mastnih služb, pa več parte ne tresejo. Ker se tudi po zvijači ne pride do boljšega korita, pa več ne drže skupaj, ter se koljejo med seboj kot hrvaški prešiči. Toliko jih še gnjili liberalizem skup vleče, da skupaj pridejo. Potem se pa koljejo. Včasih se pa le kdo zmoti, da katero po pravici pove, ter svojim prijateljem takole levite bere: »Jaz nisem nikdar bil v srcu vaš, dasi sem bil z vami, ker ste vedno govorili, da bomo prišli do korita ter takrat se mi bo dobro godilo. Jaz sem res mislil, da bodem imel na tem svetu nebesa, ker sem vam verjel, da je po smrti vsega konec. Zato sem pa zabavljal, pisal, lagal in obrekoval klerikalce. To pa vse zato, da bi se mi dobro godilo ter da bomo fest lumpali skupaj. No, vaše obljube so splavale po Savi. Upal sem, da se bom nekoliko opomogel, pa ako bi bil vas poslušal, bi mogel iti beračit. A sedaj me več ne morete. Ves liberalni štab, četudi maloštevilen, se je vzdignil čezme, čeprav smo prej vsi skupaj delali, da smo kakega klerikalca uničili in po svetu pognali. A sedaj je vse to prokletstvo prišlo nadme. Jaz nisem več z vami, klerikalci mi bodejo tudi odpustili, ker jim bodem rekel, da v srcu nisem bil nikdar liberalce, bil sem le za »gšeft«, kakor vsi liberalci. Tudi vam moram še povedati, da mi je žal, ker sem več litrov črnila porabil za svinjske dopise v »Nemški Narod«, ker mi niste nič dali zato. Tudi Sokol ne bodem več, ker se najbogatejši Sokol na Jesenicah tožuje zoper Sokola ter ga hoče na beraško palico pripraviti. Z vami ni nič, popolnoma nič, ker niste edini, požrešni pa tako, da bi vse sami radi požrli, ko se gre za gšeft. To bi pa vam še vseeno obljubil, četudi me ne morete, ako me boste v miru pustili, da bi se kompanija za dopise v »Nemški Narod« pri meni zbirala, ker ga pri tem gšeftu vsaj kak kozarce stočim. Pa če bomo tako delali kot sedaj, ne bo vse skup nič. Samo župnika napadati ne bo neslo, ker ima on več ljudstva za sabo, kot mi vsi. Še delavci drže ž njim. Kakor pa sedaj delamo, bo liberalizma kmalu konec. Pamet torej, ne bodimo tako nesramni v govorjenju in pisavi, pa skup držimo.« — Mi pa pravimo na te besede. Dobro je za nas, da se liberalci koljejo in tožujejo. Dobro je za nas, ker napadajo našo duhovščino po svinjskem »Nemškem Narodu«. Ljudstvo jih je popolnoma spoznalo ter se z studom odvrča od njih. Kranjec moj jim osle kaže.

Trst. V zadnjem našem članku smo izrazile našo radovednost, kdo nam bo čestital, ali kdo nam bo preskrbel kak dar o priložnosti 52-letnice poselskega reda? In glej čudo, danes vam že lahko povemo, kake čestitke nas čakajo in kak dar smo prejeli. Tukajšnje židovske gospe, iz samih boljših, bogatejših krogov so se zavezale, da hočejo nas, Slovenke bojkotirati. V ta namen so si ustanovile klub, ali bolje rečeno bazar, v katerega plačujejo gospe svoje prostovoljne doneske, da si nabavijo stvari, katere bodo potem kot v bazaru razprodajale, in čisti dobiček je namenjen za to, da se bo italijanskim dekletom potnina plačevala. Dotične čifutske dame, pri katerih imata glavno besedo gospe Marpurgo in Šegre, sta napravile zvezo v degli Abruzzi, okraj Calabria v Italiji, da se bodo službujoča dekleta od tamkaj sem sprejemala. Ali ni to vnebovpijoča krivica! — To novo društvo je pričelo s 1. marcem delovati. »Il Piccolo« prinaša vsaki dan celo vrsto imen darovalk za ba-

zar. Službe so se v teku enega leta znatno poslabšale. Kdor ne skusi, ne more verjeti, kako hudo je sedaj službo iskati. Če se gre v več posredovalnic vprašati za službo, se navadno v več posredovalnicah dobe ene in iste službe. Gospe se namreč naroče po vseh posredovalcih, katerih se v Trstu ne manjka, zato da posredovalke pošiljajo dekleta, da jih gospe zbirajo kakor hruške. Nesramna čifutska gonja! — Zdaj šele spoznamo, kako potrebne so organizacije. V takem slučaju moramo mirno molčati, ker protestirati ne moremo. Tolažimo se s tem, da si nismo same krive, ampak tisti, ki imajo glavno besedo pri našem ženstvu. Pravi se, saj je še čas, saj se nič ne mudi. Seveda, onim gre vseeno dobro, če smo organizirane ali pa ne, nam pa ni vseeno. Voda nam v grlo teče in se še ne zganejo. Me ne moremo drugega reči, kakor da trpimo kot duše v vica, ki si same nič pomagati ne morejo. Zato kličemo: usmilite se nas vsaj Vi, gospodje poslanci, da zabranite to početje. Pomoči potrebujemo nujno, zakaj naša došedanja brezbriznost in brezbriznost naših voditeljev se maščuje nad nami. Dobro vem, da »resnica v oči kolje«, pa ne morem pomagati, zato se mora vseeno z resnico na dan. Če nam pomagati nočejo, saj nam naj pustijo proste roke.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Čim več naročnikov, tem večji upliv bo imelo Vaše glasilo.

**Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.**

**Svarilo
pred
ponaredbami,**

**Tvoj slabi želodec
Je žalosten godec!
Če bi vžival**

Ne bil bi bolan!

Naročajte „FLORIAN“ od izdelovalnice!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

**• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA**

**PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.**

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (švaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnila se poslužiti tverde

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špifalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverde so Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverde

Ne deželo se pošiljajo vzorci poštnine prost

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno, kreplivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oči, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, kreplivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno pripravek proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKÉ POSOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2% od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17

priporočata svoje bogate zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

